

Rezultati javnog savjetovanja vezano uz prijedlog Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava

Broj članka	Primjedba / komentar tijekom javnog savjetovanja	Odgovor / Obrazloženje
Članak 1.		
Članak 2.		
Članak 3.	Uskladiti izraze s Uredbom St.2. točka 1 – pojam „agregator“ nije definiran Zakonu o tržištu el. energije, niti Pravilima organiziranja tržišta el. energije već samo u Zakonu o energetske učinkovitosti pa je stoga potrebno donijeti izmjene i dopune Zakona o tržištu električne energije i Pravila organiziranja tržišta el. energije koji bi definirali postojanje takvog subjekta na tržištu el. energije kao i mogućnosti opisane u čl. 24 ovog prijedloga Pravila. Također je veliko pitanje pojma „neovisnosti“ takvog tržišnog subjekta odnosno njegovih obveza (dostava tržišnog plana) i prava (dostava ulaznih podataka) prema modelu bilančnih grupa. St.2. točka 7 – navesti točno koje oblike osiguravanja energije potrebne za uravnoteženje uključuje „energija za uravnoteženje“. Da li je to navedeno u čl. 11? Ukoliko jest, bilo bi dobro pozvati se na tom mjestu na taj članak radi lakšeg praćenja teksta. St.2. točka 10 – proširiti naziv pojma u: „korekcija tržišne pozicije bilančne grupe za pružanje usluge uravnoteženja“ radi lakšeg praćenja u daljnjem korištenju. Detaljnije primjedbe na ovu temu vezano za čl. 24. 3.2.1. Prema Uredbi EU 2019/943 i Direktivi EU 2019/944 agregator se definira kao fizička ili pravna osoba dok je u POUES agregator definiran isključivo kao pravna osoba. 3.2.34. Potrebno je proširiti definiciju "uravnoteženje sustava" na način "sve aktivnosti i svi postupci, na svim vremenskim razinama, kojima operator prijenosnog sustava kontinuirano osigurava održavanje frekvencije elektroenergetskog sustava unutar unaprijed definiranog raspona stabilnosti i usklađenost s količinom rezervi koje su potrebne s obzirom na traženu kvalitetu" Predlaže se definiciju pretkvalifikacijskog postupka uskladiti s onom iz Uredbe komisije (EU) 2019/943 da glasi: „pretkvalifikacijski postupak– znači postupak za provjeru sukladnosti pružatelja rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava sa zahtjevima koje utvrde operatori prijenosnih sustava.“ Predlaže se dodati definiciju tržišta uravnoteženja iz Uredbe. Potrebno je staviti definiciju agregatora iz Direktive 2019/944. U pojmovniku (7. točka) se navode „ostali oblici osiguranja energije potrebne za uravnoteženje“, te u 10. točki „energije za potrebe ostalih usluga sustava“. Predlažemo u oba slučaja umjesto „ostalnih“ precizirati o čemu se radi. Također navodi se „krajnji korisnik“ i „korisnik“ dalje u tekstu, predlažemo brisati „krajnji“. Nije	Prihvća se djelomično. U skladu s Uredbom EB GL obveza je HOPS-a izrada uvjeta i odredbi odnosno Pravila ili Metodologija koja su predmet navedene Uredbe. Predmetnu obvezu HOPS ispunjava uz prethodnu suglasnost regulatornog tijela. Zakonodavni okvir Republike Hrvatske u segmentu energetskog zakonodavstva uskladiti će se transponiranjem Direktiva u IV kvartalu 2020.g. kao i direktnom primjenom Uredbi slijedom kojih će se segment energije uravnoteženja uz pretpostavku donošenja zakonskih i podzakonskih akata uskladiti s energetskim paketom CEP. U tom smislu, HOPS, u ovom trenutku nije bio u mogućnosti preuzeti sve odredbe energetskog paketa CEP već samo odredbe uredbi koje se izravno primjenjuju. U prijedlogu pravila agregator je definiran kao pravna osoba koja objedinjuje više korisnika mreže s ciljem pružanja usluga uravnoteženja. Agregator ne sudjeluje na tržištu električne energije već osigurava rezervu snage. Članak 11. definira sve oblike osiguravanja energije potrebne za uravnoteženje. Pojašnjenje vezano uz pretkvalifikacijski postupak vidi u obrazloženju članka 5.

	definirana, navedena u 17. točki „točka razdvajanja sa susjednim operatorima“, kako se određuje? U točki 27. navodi se „mjerna točka na interkonekcijskim vodovima“. Pretpostavljamo da je riječ o istoj (virtualnoj) točki mjerodavnoj za obračun prekogranične razmjene na inerkon.vodu. 34. točka „unutar unaprijed definiranog raspona stabilnosti“. Nepoznato gdje je raspon definiran?	
Članak 4.		
Članak 5.	St.3 – dodati i obvezu javljanja za svaku ponudu i aktivaciju u realnom vremenu te kod obračuna. Potrebno je ovim pravilima propisati pretkvalifikacijski postupak, jer isto eksplicite piše u Uredbi, da to predstavlja uvjete i odredbe za uravnoteženje. Poredak u st. (4) uskladiti s poretkom na slici 2. iz Popratnog dokumenta.	Prihvaća se djelomično. Odnosi između opskrbljivača/korisnika mreže mogu biti predmet njihovih međusobnih odnosa, što je jasno naznačeno u Pravilima Pretkvalifikacijski postupak propisuju dvije Uredbe (SOGL i EBGL). U skladu s Uredbom SOGL pretkvalifikacijski postupak objavljen je na internetskim stranicama HOPS-a.
Članak 6.	S obzirom da Ugovor o pružanju usluga uravnoteženja mora sadržavati „ugovornu kaznu“, da li operator može prikupljena sredstva od ugovornih kazni koristiti za plaćanje troška energije za uravnoteženje.	Svrha ugovorne kazne definirana je Zakonom o obveznim odnosima. Ista predstavlja kaznu za neispunjavanje ugovorene obveze te će biti definirana obrascem ugovora objavljenim na internetskim stranicama HOPS-a. Način određivanja ugovorne kazne nije predmet prijedloga Pravila.
Članak 7.		
Članak 8.		
Članak 9.		
Članak 10.	St. 1 – Zar ne i inače kontinuirano, usuglašavanje termina planskih obustava te dodatno odmah nakon pojave neraspodivnosti? Vidjeti mrežna pravila prijenosnog sustava, čl. 58, st. 3., čl. 183, st.4 i st. 16 te posebno čl. 184. Zar to nije obveza i po REMIT-u za sve jedinice veće ili jednake 1 MW? Također i spomenuta Uredba EB GL propisuje ovu obvezu. Pitanje je samo kako kod agregatora definirati takvu obvezu za pojedine korisnike mreže koji pružaju uslugu uravnoteženja?	Prihvaća se. Način informiranja definirati će se Ugovorom o pružanju usluge uravnoteženja. Obrazac Ugovora biti će objavljen na internetskim stranicama HOPS-a.
	Predlažemo da se ovaj članak detaljnije razradi na način da se definira (izračun) cijena po kojoj HOPS može samovoljno aktivirati neiskorištene jedinice za pružanje rezerve pretkvalificiranih za pružanje usluga uravnoteženja.	Prihvaća se. U skladu s prijedlogom izvršena je korekcija članka 10. stavka 1. na način da pružatelj usluge uravnoteženja operatoru prijenosnog sustava osim podataka o raspoloživosti jedinica za pružanje rezerve, iznosa i količine, dostavlja i jediničnu cijenu energije za pružanje iste.
Članak 11.		

Članak 12.	St.4 – prijedlog proširiti na sljedeći način (vidjeti označeno žutom bojom): „U slučaju nedostupnosti i/ili neraspoloživosti jedne ili više zajedničkih europskih platformi ili raspoložive energije na njima, pružatelj usluge uravnoteženja ...“	Prihvaća se. U skladu s prijedlogom korigiran tekst članka 12. stavak 3. i 4.
	Operator prijenosnog sustava bi trebao imati obvezu objavljivanja svih aktiviranih ponuda energije uravnoteženja na ENTSO-E platformi dokle god ne zažive europske platforme za razmjenu standardnih proizvoda za uravnoteženje. Također smo mišljenja da bi operator prijenosnog sustava trebao imati obvezu objavljivanja ukupnog financijskog troška uravnoteženja sustava u pojedinom obračunskom razdoblju te ukupnog troška svih bilančnih grupa odgovornih za odstupanje.	Prihvaća se. Člankom 38. Prijedloga POUUES-a definirano je da se podaci o uravnoteženju elektroenergetskog sustava objavljuju na zajedničkoj ENTSO-E platformi za razvidnu objavu podataka. Dodatno pojašnjenje vidi u članku 38. HOPS će razmotriti objavu ukupnih troškova uravnoteženja sustava nakon analize objave podataka od strane susjednih operatora sustava.
Članak 13.	Predlažemo definirati namjenu sredstava od ugovornih kazni za neispunjenje Ugovora o kupoprodaji električne energije za uravnoteženje sustava.	Prihvaća se. Vidi obrazloženje primjedbe članka 6.
Članak 14.		
Članak 15.	Uzeti u obzir kod definiranja načela, navedeno u načelnoj primjedbi kod napajanja prekograničnog konzuma kada predmetni prekogranični vod nije u saldu razmjene.	Nije predmet ovih Pravila.
Članak 15. - 16.	Nakon članka 15., a prije članka 16. koji postaje članak 17. predlažemo dodavanje članka 16. koji glasi: Kod obračuna energije za uravnoteženje nema naplate rezerve snage te se taj trošak financira iz drugih izvora, a ne obračuna odstupanja bilančnih grupa. U slučaju promjene te ponovnim uvođenjem (dijela) troška rezerve snage u trošak uravnoteženja kroz obračun odstupanja bilančnih grupa navedena promjena stupa na snagu s odgodom od 36 mjeseci od njenog donošenja. <u>Obrazloženje:</u> Kupcima danas ugovorno prodajemo fiksnu cijenu za trošak uravnoteženja te iz tog razloga želimo da se eksplicitno napiše da se rezerva snage neće naplaćivati u trošku uravnoteženja jer ponovnim eventualnim uvođenjem tog troška se mijenja navedena cijena te se ovime izbjegava eventualna pravna nesigurnost i štiti pravedna tržišna utakmica.	Budući članak 17. stavak 3. definira da energija za uravnoteženje sadrži isključivo energiju namijenjenu za uravnoteženje hrvatskog regulacijskog područja koja se sastoji od: - energije za uravnoteženje iz aktivacije aFRR rezerve snage (pozitivna i negativna), - energije za uravnoteženje iz aktivacije mFRR rezerve snage (pozitivna i negativna), - električne energije osigurane na tržištu električne energije, - energija za uravnoteženje sustava osigurana ugovorima s drugim operatorima prijenosnog sustava. nije potrebno/uobičajeno dodatno definirati što ne ulazi u obračun odstupanja. Također, u skladu s pravilima nomotehnike, rečenice kojima se normira moraju imati pozitivan izričaj.
Članak 16.		
Članak 17.		

Članak 18.	Prijedlog dodati obvezu operatora mreže za identifikacijom bilančne grupe uzročnika odstupanja u realnom vremenu te unutar te bilančne grupe njezinog člana koji je uzročnik odstupanja. Također dodati tehničku mogućnost operatora mreže da u slučaju potrebe u EES-u može naložiti voditelju bilančne grupe uzročnika odstupanja svođenje na prijavljeni ugovorni raspored bilančne grupe kroz poziv za „korekciju tržišne pozicije za smjer kupnje ili prodaje“ prema čl. 24.	HOPS identificira uzročnike odstupanja u stvarnom vremenu gdje je to moguće. U skladu s Mrežnim pravilima prijenosnog sustava HOPS ima pravo zahtijevati svođenje na plan tržišnog sudionika.
Članak 19.		
Članak 20.	Definirati i potrebna mjerenja te ostale tehničke parametre za identifikaciju uzročnika odstupanja u realnom vremenu te tehničke mogućnosti za svođenje na ugovorni raspored u slučaju potrebe ili „korekciju tržišne pozicije za smjer kupnje ili prodaje“.	Zahtjev nije jasan budući članak 20. definira sadržaj Ugovora o odgovornosti za odstupanje, a obrazloženje tehničkih elementa molimo vidjeti pod člankom 18.
Članak 21.		
Članak 22.	Dodati i operatora distribucijskog sustava u stavak 5.	Prihvća se. Izvršena korekcija na način da se odredba odnosi na oba operatora sustava.
Članak 23.		
Članak 24.	St. 1 - Definirati eksplicitno smisao pojmova Ekupnja, korekcija, i i Eprodaja, korekcija, i. Ispraviti i dvije tiskarske pogreške: u drugom navođenju ovog pojma umjesto indeksa „kupnja“ navesti „prodaja“ i u Popratnom dokumentu na str. 18, Tablica 2 ispraviti redak 2 za BG2 na način da Epreuzeta = 12 MWh, Tržišna pozicija = 8 MWh i Eostvarenje = 8 MWh. Naime, smisao korekcije se gubi ako nema mjerenja niti trenutnih vrijednosti snage niti dijagrama energije za pojedinog korisnika mreže koji pruža uslugu uravnoteženja. St. 2 – Prema ovoj rečenici i čl. 3, st.2. točka 10 ispada da je korekcija tržišne pozicije moguća samo za neovisnog agregatora ili korisnika mreže izravno, a ne i za ostale tržišne sudionike. Postavlja se pitanje da li je to pravedno prema ostalim tržišnim sudionicima s jedne strane, a s druge strane da li je to prostor za dodatne devijacije na tržištu el. energije te operativnom radu u EES-u? Problematika se neprestano vrti oko nedostatka mjerenja u realnom vremenu za identifikaciju odgovora regulacijske grupe (ne samo neovisnog agregatora, već i ostalih tržišnih sudionika) u intervalu „i“ u MWh/h opisanom u primjeru na str. 18 Popratnog dokumenta. U st. (2) zamijeniti poredak kod navođenja, pisati: „korisnik mreže izravno ili neovisni agregator“, s obzirom na isti poredak u tekstu ispred.	Prihvća se. U skladu s primjedbama dorađen je pojmovnik i članak prijedloga Pravila.
Članak 25.		
Članak 26.	St. 4 – navedena formula je kontradiktorna formuli u čl. 17, ako je Eplanirano, i analogno s Etržišna pozicija BG, i, odnosno Eostvareno i analogno s Eostvarenje BG, i. Prema takvoj analogiji je potrebno definirati sljedeće: Eodstupanje BG,i = Etržišna pozicija BG, i – Eostvarenje BG, i	Djelomično se prihvaća. Stavak 7. nije predmet ovih Pravila.

	St. 7 - koji je udio obračunskih mjesta koja nisu opremljena intervalnim brojlama – ostvareno preuzimanje utvrđuje se u skladu s pravilima primjene nadomjesnih krivulja – da postojeće nadomjesne krivulje predstavljaju realnu sliku potrošnje kupaca? St. 9 – s obzirom na i dalje veliki udio energije preuzete za pojedinog člana bilančne grupe na temelju st. 7 (i do 50% ukupnog dijagrama potrošnje RH) ukupna vrijednost Epreuzeto člana BG, i ne daje adekvatno stanje niti subjekta koji je „pomagao“ niti koji je „odmagao“ EES-u u realnom vremenu niti intervalu „i“ opisanom str. 23 Popratnog dokumenta, što može dovesti do operativnih poteškoća u vođenju EESa i neučinkovitog mehanizma obračuna za identifikaciju uzročnika odstupanja te adekvatna plaćanja i „nagrađivanja“.	
	U stavku 4. je nepotrebno ponovno definirati tržišnu poziciju s obzirom na to da je već definirana u članku 24. stavku 1.	Budući odredba nije kontradiktorna s tekstom odredbi drugih članaka te da je preuzeta iz postojećeg načina obračuna odstupanja predlaže se zadržavanje postojeće odredbe.
Članak 27.	S obzirom na veliki udio ove energije u ukupnom dijagramu potrošnje RH, nepostojanje identifikacije gubitaka niti distribucijske niti prijenosne mreže u realnom vremenu također dovodi do mogućih operativnih poteškoća u vođenju EES-a i neučinkovitog mehanizma obračuna za identifikaciju uzročnika odstupanja te adekvatna plaćanja i „nagrađivanja“.	Osiguravanje energije za pokriće gubitaka regulirano je s više zakonskih i podzakonskih akata.
	Odredba iz stavka 2. mora glasiti isto kao odredba iz stavka 1. tj ista odredba mora biti za ODS i OPS s obzirom na to da se za oba operatora sustava obračuna odstupanje gubitaka.	Budući odredbe vezane uz obračun odstupanja nisu kontradiktorne s ostalim odredbama ovih Pravila, te da su preuzete iz postojećeg načina obračuna odstupanja utvrđenih važećim Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava predlaže se zadržavanje postojeće odredbe.
Članak 28.	St.1 – ovakva procedura je izravan uzrok dodatne aktivacije energije uravnoteženja i neučinkovitog mehanizma obračuna energije uravnoteženja.	Način određivanja gubitaka u distribucijskoj mreži nije predmet ovih Pravila.
	Stavak 2. Na točkama razdvajanja s prijenosnim mrežama susjednih operatora prijenosnih sustava i na obračunskim mjernim mjestima korisnika mreže na prijenosnoj mreži. Možda bi bilo bolje raspisati na sljedeći način: Ostvarenje bilančne grupe operatora prijenosnog sustava u prvom (mjesečnom) obračunu odstupanja izračunava se za svaki obračunski interval kao razlika između ukupno predane električne energije iz prijenosne mreže i ukupno preuzete električne energije u prijenosnu mrežu, koja se iz/u prijenosnu mrežu predaje odnosno preuzima na: • točkama razdvajanja s distribucijskom mrežom, • točkama razdvajanja s prijenosnim mrežama susjednih operatora prijenosnih sustava i • na obračunskim mjernim mjestima korisnika mreže na prijenosnoj mreži.	Budući se prijedlogom ne mijenjaju odredbe samog članka niti donosi dodana vrijednost predlažemo ostaviti tekst odredbe u izvornom izričaju.
Članak 29.		

Članak 30.	St. 1 – prijedlog - Umjesto navedenog obračunskog razdoblja od jedne kalendarske godina navesti 6 mjeseci, s obzirom da je prema sadašnjim Općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu el. en. u čl. 60, takvo očitavanje propisano na polugodišnjoj, a ne godišnjoj rezoluciji. St. 7 – potrebno je eksplicitno definirati i <i>Eodstupanje BG OPS II</i>. Da li je ono uvijek jednako nuli, odnosno konačno definirano na mjesečnoj razini? Vidjeti napomenu u načelnim primjedba iz problematike obračuna gubitaka u dist. mreži.	Djelomično se prihvaća. Obračunsko razdoblje ostaje u drugom obračunu odstupanja kalendarska godina. Stavak 7. prihvaća se.
	Predlažemo izmjene stavaka (5) i (6) te da glase: (5) Odstupanja pojedinih bilančnih grupa u drugom (godišnjem) obračunu odstupanja izračunava operator tržišta električne energije temeljem podataka o ostvarenjima članova bilančnih grupa dostavljenim od operatora distribucijskog sustava te izračunatih ostvarenja gubitaka u distribucijskoj mreži (6) U drugom (godišnjem) obračunu odstupanja ostvareno mjesečno ($E_{ostvarenje,i}^{II}$) preuzimanje i/ili predaju električne energije na pojedinim obračunskim mjernim mjestima „j“ za svaki pojedini obračunski interval drugog obračuna odstupanja (kalendarski mjesec) obračunskog razdoblja (kalendarske godine) izračunava operator distribucijskog sustava u skladu s pravilima primjene nadomjesnih krivulja opterećenja, dok mjesečno ostvarenje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži izračunava operator tržišta električne energije. <u>Obrazloženje:</u> Tražimo da u nova Pravila bude implementirano da operator tržišta električne energije računa ostvarenje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži što se koristi u drugom obračunu odstupanja radi eliminacije pristranosti operatora distribucijskog sustava prilikom računanja ostvarenja samome sebi jer ionako operator distribucijskog sustava mora operatoru tržišta električne energije dostaviti sve podatke potrebne za izračun. Tražimo dodavanje stavka (10) u članak 30. gdje se regulira odstupanje operatora prijenosnog sustava u drugom obračunu odstupanja: (10) Odstupanje bilančne grupe operatora prijenosnog sustava u jednom kalendarskom mjesecu odgovara razlici ostvarenja u drugom (godišnjem) obračunu odstupanja i prvom (mjesečnom) obračunu odstupanja: $E_{odstupanje BG OPS}^{II} = E_{ostvarenje}^{II} - E_{ostvarenje}^I$ gdje su: $E_{ostvarenje}^{II}$ – utvrđeno (izračunato) mjesečno ostvarenje u okviru drugog (godišnjeg) obračuna odstupanja, $E_{ostvarenje}^I$ – utvrđeni (izračunati) podataka o mjesečnom ostvarenju u okviru prvog (mjesečnog) obračuna odstupanja <u>Obrazloženje:</u> U praksi je pokazano da prilikom mjerenja OMM na prijenosnoj mreži dolazi do pogrešaka te se ovim stavkom osigurava ispravljanje tih podataka koji imaju utjecaj i na ostvarenje gubitaka u drugom obračunu odstupanja.	Stavak 5. i 6. Ne prihvaća se budući: - ODS računa ostvarenja na svojoj mreži, a HOPS na svojoj, i to ne samo u pogledu OMM korisnika mreže (u svojstvu operatora mjernog podatka) već i u pogledu gubitaka u skladu s obvezama koje proizlaze iz energetskog zakonodavstva. - Eventualne izmjene zahtijevaju usklađivanje Zakona o tržištu električne energije. - HROTE nije u mogućnosti provjeriti podatke - HEP ODS i HOPS - nepristrani operatori mjernih podataka - je isto definirano Pravilima primjene NKO (članak 26. stavak 2.) Stavak 10. Prihvaća se. Korekcija izvršena u tekstu prijedloga Pravila dodavanjem novog stavka 11.
	Stavak 3. Nejasna odredba. Da li se koristi suma svih mjesečnih ostvarenja korištenih u drugim, informativnom, obračunu odstupanja ili HEP-ODS dostavlja godišnje ostvarenje gubitaka.	

	Stavak 5. Potrebno je isto raspisati i za HOPS gubitke: Odstupanja pojedinih bilančnih grupa u drugom (godišnjem) obračunu odstupanja izračunava operator tržišta električne energije temeljem podataka o ostvarenjima članova bilančnih grupa i podataka o ostvarenju gubitaka u distribucijskoj i prijenosnoj mreži dostavljenim od operatora distribucijskog sustava i operatora prijenosnog sustava: Stavak 9. Zašto posebna formula za odstupanje HEP-ODS-a?	
Članak 31.	St. 4 i st. 6 - Nonsens je da svaki tržišni sudionik ima dodatni nadzor i provjeru i tržišnog plana (operator tržišta) i ostvarenja tržišnog plana (operator mreže), dok nad samim operatorom mreže koji je također jedan od sudionika na tržištu el. energije ne postoji takav kontinuirani nadzor i sustav ranog upozorenja u slučaju mogućih anomalija kod mjerenja i obračuna.	Nije predmet ovih Pravila. Nadzor rada reguliranih djelatnosti definiran je drugim propisima.
	Potrebno je dodati stavak u kojem će se raspisati rok dostave ostvarenja članova bilančnih grupa i za drugi, informativni obračun odstupanja: Rok za dostavu podataka o ostvarenjima članova bilančnih grupa u drugom, informativnom obračunu odstupanja je 20. dan u mjesecu koji slijedi nakon obračunskog razdoblja na koje se podaci odnose. Stavak 6. Ostvarenje gubitaka u distribucijskoj mreži za potrebe drugog (godišnjeg) obračuna odstupanja izračunava operator distribucijskog sustava u skladu s pravilima primjene nadomjesnih krivulja opterećenja i smatraju se preuzetom električnom energijom u smislu Članka 26. stavka 9. ovih Pravila. Potrebno dodati stavak: Operator prijenosnog sustava dužan je operatoru tržišta dostaviti podatke o odstupanju sustava u skladu s člankom 16. stavkom 2. i o angažiranoj energiji za uravnoteženje sustava u skladu s člankom 17. stavkom 3. s pripadajućim cijenama angažirane energije uravnoteženja. Potrebno dodati stavak koji opisuje na koji način operator prijenosnog sustava operatoru tržišta dostavlja navedene podatke.	Prihvaća se. U skladu s prijedlogom sudionika dostava podataka definirana je člankom 31., stavcima 10., 11. i 12. prijedloga Pravila
Članak 32.	St. 9 U slučaju privremene nedostupnosti podataka iz stavaka 4.,5. i 6. i cijene iz stavka 8. (brisati stavka 7) zašto se uzimaju cijene iz obračunskog intervala koje je za 7 dana prethodio promatranom razdoblju? Zašto ne najbliži prethodni dan (vodeći računa o radnim i neradnim danima) sa izlistanim cijenama – on ipak prikazuje realniju sliku?	
	U novim Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava uvedena je nova komponenta financijske neutralnosti kroz koeficijent financijske neutralnosti (p) u svrhu osiguravanja financijske neutralnosti operatora prijenosnog sustava i s ciljem nadoknade stvarnih troškova energije za uravnoteženja sustava na razini obračunskog razdoblja. U cilju osiguravanja financijske neutralnosti operatora prijenosnog sustava, molimo da se također definira i raspodjela preostalih financijskih sredstava u slučaju kada je Ukupni trošak energije za uravnoteženja manji od Ukupnih financijskih obaveza voditelja bilančnih grupa.	Prihvaća se. U skladu s prijedlozima i raspravom na radionici održanoj 28.10.2019.g. članak 32. Stavci 5. i 6. nadopunjeni su na način

	Prijedlog je da se u slučaju negativne razlike između Ukupnog trošak energije za uravnoteženja i Ukupnih financijskih obaveza voditelja bilančnih grupa, ostvareni dodatni financijski prihod raspodjeli između svih voditelja bilančnih skupina čija su satna odstupanja bila suprotnog predznaka od predznaka ukupnog satnog odstupanja po postotnom udjelu na razini obračunskog razdoblja.	da se CROPEX ID cijena ne koristi u formuli za izračun jedinične cijene odstupanja.
	Stavak 5. i 6. S obzirom da CROPEX Intraday market nema dovoljnu likvidnost te se samim time nalazi pod utjecajem 2-3 najveća igrača na burzi električne energije protivimo se korištenju CROPEX Intraday cijene u formuli za izračun jedinstvene cijene odstupanja Cr,i. Isto tako po dolasku XBID-a koji bi trebao povećati likvidnost Intraday marketa smatramo da Intraday cijena neće ići u korist opskrbljivačima jer će u slučaju kada je sustav kratak cijena biti u većini slučajeva veća od DaH cijene te u slučaju kada je sustav dug Intraday cijena će biti u većini slučajeva niža od DaH cijene. Koeficijent financijske neutralnosti ima širok spektar kretanja, između 0 i 1 kojim se u pojedinim (iznimnim) slučajevima može utjecati na financijski rezultat pojedinog tržišnog sudionika čak i ako on nije bio taj koji je uzrokovao veliko odstupanje u sustavu. RWE Energija smatra da bi isti trebalo ograničiti na neku nižu vrijednost (npr. 0,2) što potkrepljuje i činjenica da na privih 9 mjeseci 2019. godine niti jedan mjesec faktor „p“ nije bio viši od 0,12. Stavak 9. Navedeni stavak treba preformulirati te izmijeniti na način da će se za cijenu Copex, DA,i u slučaju privremene nedostupnosti koristiti zadnja vrijednost cijene električne energije dan unaprijed na Hrvatskoj burzi električne energije d.o.o. poštujući pravilo karakterističnog dana u tjednu (radni dan: pon, ut, sri, čet, pet; vikend: sub=sub, ned=ned).	Članak 32 stavak (10) - djelomično prihvaćeno. Mijenja se definicija izračuna koeficijenta financijske neutralnosti "p" i sada glasi: "Vrijednost koeficijenta financijske neutralnosti "p" računa se s ciljem nadoknade stvarnih troškova energije za uravnoteženje sustava na razini obračunskog razdoblja. Koeficijent financijske neutralnosti utvrđuje se iterativnim postupkom s korakom 0,01 u granicama od minimalno 0 do maksimalno 1." Obrazloženje: Koeficijent financijske neutralnosti "p" ograničen je na pozitivne vrijednosti (pE[0,1]) kako se nebi narušila načela iz članka 55 stavka 4. i 5. Uredbe u dijelu kojima se nalaže "ne smije biti manja od" odnosno "ne smije biti veća od". U tom smislu pravila su uredila da je pE(0,1) Stavak 9. Prihvaća se.
	Predlažemo drugačije računanje jedinstvene cijene odstupanja u stavcima (5) i (6) na način da se iz formule izbaci cijena s CROPEX Intraday te da formula u stavku (5) glasi: $C_{1,i} = (1 + p) \cdot \max\{C_{EU,i}; C_{CROPEX_{DA,i}}\},$ a u stavku (6): $C_{1,i} = (1 + p) \cdot \min\{C_{EU,i}; C_{CROPEX_{DA,i}}\}$ <u>Obrazloženje:</u> CROPEX Intraday trenutno nije uopće likvidan te kao takav ne predstavlja kvalitetan cjenovni signal te je podložan manipulaciji. Skeptični smo u kolikoj mjeri će se likvidnost poboljšati povezivanjem do XBID-a te smatramo da prvo treba pričekati da tržište postane likvidno prije nego se uzima kao mjerodavno za izračun jedinstvene cijene odstupanja. Ovome se može doskočiti i da se ograniči korištenje cijena s CROPEX Intraday tržišta samo u onim mjesecima gdje se zatvori više od 1000 transakcija. U stavku (10) koji opisuje način izračuna koeficijenta financijske neutralnosti „p“ predlažemo njegov drugačiji izračun te da formula glasi:	

$$p = \frac{\text{Ukupni trošak energije za uravnoteženje}}{\text{Ukupna financijska obveza voditelja bilančnih grupa}} - 1$$

Obrazloženje:

Prema sadašnjem prijedlogu POUEES-a koeficijent „p“ je postavljen asimetrično te se koristi u slučaju kada je ukupan trošak energije za uravnoteženje veći od ukupne financijske obveze voditelja bilančnih grupa bez koeficijenta financijske neutralnosti „p“. U tom se slučaju pomoću tog koeficijenta nadomješta ta razlika na način da se financijske obveze voditeljima bilančnih grupa linearno povećavaju do iznosa koji pokriva ukupan trošak energije za uravnoteženje. Međutim, smatramo da se koeficijent financijske neutralnosti „p“ treba koristiti i u suprotnom slučaju kada je ukupan trošak energije za uravnoteženje manji od ukupne financijske obveze voditelja bilančnih grupa bez koeficijenta financijske neutralnosti „p“ te će se i u tom slučaju izjednačiti ukupni troškovi energije za uravnoteženje i ukupne financijske obveze voditelja bilančnih grupa. Takvim načinom izračuna i korištenja koeficijenta financijske neutralnosti „p“ osigurava se da ukupni troškovi energije za uravnoteženje sustava u svakom mjesecu odgovaraju ukupnim financijskim obvezama voditelja bilančnih grupa što je u skladu s člankom 55. stavcima (4) i (5) GL EB. U suprotnom HOPS ovim predloženim načinom izračuna ostvaruje dodatan prihod (profit) koji nadmašuje troškove energije za uravnoteženje sustava.

Predlažemo dodavanje stavka (12) u kojemu bi se propisalo da HOPS na svom webu 16. u mjesecu objavljuje (nevalidirani) trošak aktivirane energije za uravnoteženje po satima u HRK, kao i iznos aktivirane pozitivne i negativne energije za uravnoteženje u MWh po satima za period 1.-15. u tekućem mjesecu.

Obrazloženje:

Uvođenjem navedenog stavka dodatno se podiže cjelokupna transparentnost sustava, kao i omogućavanje jednostavnijeg i preciznijeg planiranja troškova subjekata odgovornih za odstupanje kao što su opskrbljivači.

Stavak 5.

Prijedlog dodatka:

Cijene (DA i ID) iz ovog stavka operator tržišta električne energije dužan je objavljivati na svojim mrežnim stranicama najkasnije do petog radnog dana u mjesecu koji slijedi nakon isteka svakog obračunskog razdoblja.

Stavak 5. i 6.

U uvjetima za određivanje cijene CEU_i potrebno je zamijeniti EUR_{ukp+} ukupno aktiviranom pozitivnom energijom uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije EaFRR+ +EmFRR+ odnosno EUR_{ukp-} s EaFRR- +EmFRR-. Postoji vjerojatnost da u obračunskom intervalu ne bude aktivirana ni pozitivna ni negativna energija uravnoteženja iz FRR, a operator prijenosnog sustava osigura energiju uravnoteženja na tržištu električne energije ili preko ugovora s drugim operatorima prijenosnog sustava, pa bi prema postojećim uvjetima jedinstvena cijena odstupanja bila 0.

Prijedlog izmjene za stavak 5. i stavak 6.

Uzimajući u obzir nisku likvidnost CROPEX intraday tržišta te utjecaj SIDC na likvidnost CROPEX intraday, da bi se izbjegla mogućnost manipuliranja cijenama na unutardnevnom tržištu te konačno i na manipulaciju jedinstvene cijene odstupanja $C_{1,i}$, umjesto $CCROPEXID_{,i}$; predlažemo staviti uvjet da se $CCROPEXID_{,i}$ koristi ako je volumen trgovine na CROPEX intraday u prethodnom mjesecu bio 5% volumena na CROPEX DAM.

Dodatno predlažemo brisanje cijene s dan unaprijed tržišta CROPEX-a iz formule, budući da je isto nepotrebno jer bilančne grupe mogu namjerno odstupati u slučaju povoljnih cijena samo na unutardnevnom tržištu.

Stavak 10.

Vrijednost p za svako obračunsko razdoblje operator tržišta električne energije dužan je objavljivati bez odlaganja na svojim mrežnim stranicama.

Potrebno dodati na koliko decimalnih mjesta se zaokružuje p . Predlažemo na najmanje tri decimalna mjesta.

HROTE je izradio izračun koeficijenata financijske neutralnosti prema navedenoj formuli za razdoblje od siječnja do rujna 2019. godine. Dobiveni koeficijenti ne predstavljaju financijsku neutralnost operatora prijenosnog sustava, stoga smatramo da je potrebno revidirati postojeću formulu kako bi taj koeficijent bio precizniji.

Predlažemo formulu prema kojoj se dobije najrealniji koeficijent financijske neutralnosti:

$$p = \frac{TEU - C_{1-} \cdot \sum_{n=1}^N \Delta E_{BG-,n} + C_{1+} \cdot \sum_{n=1}^N \Delta E_{BG+,n}}{C_{1-} \cdot \sum_{n=1}^N \Delta E_{BG-,n} + C_{1+} \cdot \sum_{n=1}^N \Delta E_{BG+,n}}$$

$$C_{1-} = \frac{\sum_{n=1}^N (\Delta E_{BG-,n} \cdot C_{1,n})}{\sum_{n=1}^N \Delta E_{BG-,n}}$$

$$C_{1+} = \frac{\sum_{n=1}^N (\Delta E_{BG+,n} \cdot C_{1,n})}{\sum_{n=1}^N \Delta E_{BG+,n}}$$

gdje je:

TEU — Ukupni trošak energije za uravnoteženje

ΔE_{BG-} - Odstupanje bilančnih grupa u apsolutnom iznosu kada je regulacijsko područje odstupalo u negativnom smjeru u obračunskom intervalu

C_{1-} - Prosječna ponderirana jedinstvena cijena odstupanja uz koeficijent financijske neutralnosti jednak nuli, kada je regulacijsko područje odstupalo u negativnom smjeru u obračunskom razdoblju

ΔE_{BG+} - Odstupanje bilančnih grupa kada je regulacijsko područje odstupalo u pozitivnom smjeru u obračunskom intervalu

C_{1+} - Prosječna ponderirana jedinstvena cijena odstupanja uz koeficijent financijske neutralnosti jednak nuli, kada je regulacijsko područje odstupalo u pozitivnom smjeru u obračunskom razdoblju

	C1,n — Jedinstvena cijena odstupanja uz koeficijent financijske neutralnosti jednak nuli Ispravak stavka 11.: Nije jasno na koju točno cijenu se odnosi. Iznimno od stavka 10. ovoga članka, u slučaju pojave negativne jedinstvene cijene odstupanja u obračunskom intervalu „i“, u tom obračunskom intervalu vrijednost koeficijenta financijske neutralnosti jednaka je nuli.	
Članak 33.	Potrebno je dodati obvezu ODS-u da HROTE-u dostavlja EODS,i Prijedlog: EODS,i- vrijednosti krivulje opterećenja distribucijskog sustava iz članka 8. stavka 1. Pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja u obračunskom intervalu „i“ u MWh koju operator distribucijskog sustava dostavlja operatoru tržišta do 20. dan u mjesecu koji slijedi nakon obračunskog razdoblja na koje se vrijednosti krivulje opterećenja distribucijskog sustava odnose. Cijenu (C2,j) iz ovog stavka operator tržišta električne energije dužan je objavljivati na svojim mrežnim stranicama najkasnije do 21. dana u mjesecu koji slijedi nakon obračunskog razdoblja. Također, kod definicije EODS,i potrebno je navesti da je interval 15-min, tj. 1 sat u prijelaznom razdoblju, jer prema predloženoj definiciji EODS,i je nejasno o kojem se intervalu radi kod izratuna C2,j.	Prihvaća se. Podaci su već javno dostupni na internetskim stranicama HEP ODS-a.
Članak 34.		
Članak 35.	U st.4. propisan je rok do 21. siječnja u godini koja slijedi nakon obračunskog razdoblja u kojem je operator tržišta obavezan dostaviti svim voditeljima bilančnih grupa i operatoru prijenosnog sustava drugi (godišnji) informativni obračun odstupanja, dok je u st. 5. propisano da je operator tržišta dužan najkasnije do 13. veljače u godini koja slijedi nakon obračunskog razdoblja na koje se obračun odnosi dostaviti svim voditeljima bilančnih grupa i operatoru prijenosnog sustava drugi godišnji konačni obračun odstupanja. Prijedlog je da se kao rok iz stavka 4. odredi raniji datum ili da se kao rok iz stavka 5. odredi kasniji datum, budući da bi operator tržišta mogao biti u nemogućnosti ispuniti svoju obvezu iz st.5. u propisanom roku, s obzirom na opće pravilo o računanju rokova.	U skladu s prijedlogom sudionika i raspravom na radionici održanoj 28.10.2019.g. rokovi iz stavaka 4. i 5. usklađeni su na način da se rokovi za dostavu informativnog iznosa odstupanja zadržavaju na 21. danu tekućeg mjeseca za prethodne mjesece, dok se rok iz stavka 5. za dostavu drugog (godišnjeg) konačnog obračuna odstupanja pomjera na rok od 18. veljače tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Rokovi su usklađeni s rokovima podnošenja prigovora na izračune informativnih iznosa za potrebe drugog godišnjeg obračuna odstupanja.
Članak 36.	Predlažemo mijenjanje stavaka (3) i (4) na način da glase: (3) Računi iz stavaka 1. i 2. ovoga članka u okviru prvog (mjesečnog) obračuna odstupanja šalju se isključivo elektronskim putem do dvadesetog (20.) u mjesecu koji slijedi nakon obračunskog razdoblja (mjesec) na koji se obračun odnosi, a rok dospijeačinje teći u trenutku kada je pošiljatelj dobio potvrdu da je elektronski račun poslan. (4) Računi iz stavaka 1. i 2. ovoga članka u okviru drugog (mjesečnog) obračuna odstupanja šalju se isključivo elektronskim putem odmah po dostavi konačnog obračuna odstupanja od strane operatora tržišta električne energije, a rok dospijeačinje teći u trenutku kada je pošiljatelj dobio potvrdu da je elektronski račun poslan.	Prihvaća se. HOPS u ovom trenutku nije u mogućnosti izdati elektronski račun, ali u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi HOPS može zaprimiti e-račun. U najkraćem mogućem roku HOPS će implementirati izdavanje e-računa. Ugovorom je propisana dostava računa putem e-maila te se račun smatra zaprimljenim (i od tada teče rok za prigovor) danom kada je poslan na e-mail adrese koje su unaprijed dostavljene u tu svrhu. Račun (u papirnatom obliku) se i dalje šalje poštom za potrebe knjigovodstva.

Članak 37.	Stavak 1. – Predlažemo izmjenu da glasi: Izdani račun iz članka 36. ovih Pravila voditelj bilančne grupe može osporiti podnošenjem prigovora operatoru prijenosnog sustava u roku od osam (8) dana od dana izdavanja računa. Osim ako je operator prijenosnog sustava, prilikom izdavanja računa, temeljem obračuna odstupanja kojeg je izradio operator tržišta električne energije, pogrešno utvrdio financijsku obvezu voditelja bilančne grupe, a prigovor podnesen operatoru prijenosnog sustava iz bilo kojeg drugog razloga će se proslijediti operatoru tržišta električne energije na nadležno postupanje. Stavak 7. – Predlažemo izmjenu da glasi: Prigovori iz stavka 2. ovoga članka koji se odnose na prvi (mjesečni) obračun odstupanja odgađaju dospijeće i izvršenje obveze podmirenja financijske obveze voditelja bilančne grupe prema izdanim računima do odluke operatora tržišta električne energije iz stavka 8. ovog članka ili rješenja Agencije po prigovoru iz stavka 11. ovog članka. Iza stavka 9. dodati novi stavak 10.: (10) U slučaju odbijanja prigovora iz stavka 2. ovoga članka, operator tržišta električne energije dužan je u rješenju obrazložiti razloge odbijanja svakog pojedinog navoda u prigovoru te priložiti isprave kojima se dokazuje osnovanost za odbacivanje pojedinih navoda u prigovoru. Stavci 10.,11.,12. postaju 11., 12.,13. Stavak 10 postaje 11. i predlažemo izmjenu: (11) Na konačni obračun u drugom (godišnjem) obračunu odstupanja iz stavka 5. članka 35. ovih Pravila moguće je uložiti prigovor sukladno istoj proceduri kao i za prigovore iz stavka 1. i stavka 2. ovog članka. Stavak 12. postaje 13. i glasi: (12)Podnošenje prigovora Agenciji na primjenu ovih Pravila odgađa dospijeće i izvršenje obaveza voditelja bilančne grupe na plaćanje računa do donošenja odgovarajućeg rješenja. <u>Obrazloženje:</u> Predloženi tekst u biti se ni na koji način ne razlikuje od dosadašnjeg koji se u praksi pokazao kao potpuno nepredvidiv. Primjerice Agencija do danas nije donijela rješenje po prigovorima za siječanj 2017, kao ni studeni, prosinac i siječanj 2018. Hrote je odbio prigovor za siječanj 2017 s točno godinu dana zakašnjenja. Opskrbljivačima se striktno propisuje način i sadržaj prigovora dok je odbijanje istog svodi na formulacije „Operator distribucijskog sustava očitovao se da su podaci točni“. Upitna je i pravna utemeljenost predloženog stavka 10. „Na konačni obračun u drugom (godišnjem) obračunu odstupanja iz stavka 5. članka 35. ovih Pravila nije moguće uložiti prigovor“ s obzirom da se isti temelji na mjesečnim obračunima za koje je postupak pri Agenciji ili Upravni spor mogu biti u tijeku.	Djelomično se prihvaća. Stavak 1. i 2. vezano uz rokove podnošenja prigovora u skladu s primjedbama i raspravom na radionici prihvaća se na način da se rok sa predloženih osam (8) dana povećava na deset (10) dana. Stavak 4. prijedloga Pravila uključuje pojašnjenje u drugačijoj jezičnoj formulaciji. Tekst stavka 4. će se korigirati prema zahtjevu sudionika radi što jasnijeg i nedvojbenog značenja i razumijevanja istog. Stavak 5. POUYES ne propisuje kaznene odredbe. Razlog tome utvrđen je u činjenici da su isti en. subjekti podvrgnuti nadzoru regulatora po službenoj dužnosti, dok se odluke regulatora preispituju u Upravnom sporu. Kaznene odredbe, kazne, pokretanje prekršajnog postupka itd., propisuje ZoTEE, te im stoga nije mjesto u općenormativnom aktu poput Pravila o uravnoteženju. Stavak 7. Praksa je pokazala da je podnošenje prigovora iznimka, a budući je propisano podnošenje prigovora u više stupnjeva te da su rokovi za odluku o prigovoru 15 kalendarskih dana, osigurava se iscrpna, pravovremena i efikasna pravna zaštita. Obveza podmiranja računa odvija se na mjesečnoj razini, tako da, u slučaju potrebe za kompenzacijom ili povratom preplaćenog iznosa, isto se obavi u kratkom vremenskom periodu. Takoder, bitno je spomenuti da i za HOPS vrijedi ista obveza
	Tražimo izmjenu članka 37. stavak (1) na način da glasi: Izdani račun iz članka 36. ovih Pravila voditelj bilančne grupe može osporiti podnošenjem prigovora operatoru prijenosnog sustava u roku od 10 (deset) radnih dana od dana izdavanja računa i to samo iz razloga ako je operator prijenosnog sustava, prilikom izdavanja računa, temeljem obračuna odstupanja kojeg je izradio operator tržišta električne, pogrešno utvrdio financijsku obvezu voditelja bilančne grupe. Prigovor podnesen operatoru prijenosnog sustava iz bilo kojeg drugog razloga će se proslijediti operatoru tržišta električne energije na nadležno postupanje.	Djelomično se prihvaća. Stavak 1. i 2. vezano uz rokove podnošenja prigovora u skladu s primjedbama i raspravom na radionici prihvaća se na način da se rok sa predloženih osam (8) dana povećava na deset (10) dana. Stavak 4. prijedloga Pravila uključuje pojašnjenje u drugačijoj jezičnoj formulaciji. Tekst stavka 4. će se korigirati prema zahtjevu sudionika radi što jasnijeg i nedvojbenog značenja i razumijevanja istog. Stavak 5. POUYES ne propisuje kaznene odredbe. Razlog tome utvrđen je u činjenici da su isti en. subjekti podvrgnuti nadzoru regulatora po službenoj dužnosti, dok se odluke regulatora preispituju u Upravnom sporu. Kaznene odredbe, kazne, pokretanje prekršajnog postupka itd., propisuje ZoTEE, te im stoga nije mjesto u općenormativnom aktu poput Pravila o uravnoteženju. Stavak 7. Praksa je pokazala da je podnošenje prigovora iznimka, a budući je propisano podnošenje prigovora u više stupnjeva te da su rokovi za odluku o prigovoru 15 kalendarskih dana, osigurava se iscrpna, pravovremena i efikasna pravna zaštita. Obveza podmiranja računa odvija se na mjesečnoj razini, tako da, u slučaju potrebe za kompenzacijom ili povratom preplaćenog iznosa, isto se obavi u kratkom vremenskom periodu. Takoder, bitno je spomenuti da i za HOPS vrijedi ista obveza

	<u>Obrazloženje:</u> Prema trenutnim Pravilima rok za prigovor je 8 (osam) radnih dana što je već prilično nategnut rok za napraviti smislen i razumljiv prigovor zbog kompleksne upotrebe analitike, a sve u svrhu što jednostavnije daljnje procedure, a time i bržeg i lakšeg zaključenja prigovora. Iz tog razloga tražimo da se taj rok produži za dodatna 2 (dva) radna dana, a ne smanjuje na ukupno 8 (osam) dana. Također predlažemo promjene u stavcima (7) i (10) na način da glase: (7) Prigovori iz stavka 2.ovog članka koji se odnose na prvi (mjesečni) obračun odstupanja odgađaju dospijeće obveze podmirenja financijske obveze voditelja bilančne grupe ili operatora prijenosnog sustava prema izdanim računima do izdavanja očitovanja na prigovor, a podmirenje financijske obveze vrši se u iznosu nespornog dijela izdanog računa. (10) Na konačni obračun u drugom (godišnjem) obračunu odstupanja iz stavka 5. članka 35. ovih pravila nije moguće uložiti prigovor, osim u iznimnim slučajevima kada se nedvojbeno utvrdi razlika između obračuna i prihvaćenih prigovora na prvi i/ili drugi informativni obračun. <u>Obrazloženje:</u> Praksa je pokazala da su prigovori dosada često bili utemeljeni i prihvaćeni zbog čega su se morale vršiti korekcije inicijalnih obračuna odstupanja te iz tog razloga predlažemo da se u takvim slučajevima inicijalno plati samo neosporni dio računa, a okončanjem prigovora, koji se rješavaju u relativno kratkom roku, namiruje/prebija se i ostatak.	podmirenja financijske obveze odmah po dospijeću kako prema VBG-ovima, tako i prema ostalim ugovornim obvezama vezano uz troškove uravnoteženja. Stavak 10. Prihvaća se u smislu dodavanja iznimke ulaganja prigovora na drugi (godišnji) konačni obračun odstupanja. Na konačni obračun u drugom (godišnjem) obračunu odstupanja iz stavka 5. članka 35. ovih pravila nije moguće uložiti prigovor, osim u iznimnim slučajevima kada se nedvojbeno utvrdi razlika između obračuna i prihvaćenih prigovora na prvi i/ili drugi informativni obračun. Primjer za navedenu iznimku bio bi u situaciji kada se nedvojbeno utvrdi da se prihvaćene prigovore na prvi i/ili drugi obračun propustilo uvrstiti u drugi konačni godišnji odračun odstupanja. Stavak 11. korekcija omaške u pisanju izvršena.
	Stavak (2)...u roku od osam (8) radnih dana.... Stavak (7) Prigovori iz stavka 2. ovog članka koji se odnose na prvi (mjesečni) obračun odstupanja ne odgađaju dospijeće ~~izvršavanje~~ obveze podmirenja financijske obveze voditelja bilančne grupe ili operatora prijenosnog sustava prema izdanim računima do izdavanja očitovanja na prigovor, a podmirenje financijske obveze vrši se u iznosu nespornog dijela izdanog računa. Stavak (10) Na konačni obračun u drugom (godišnjem) obračunu odstupanja iz stavka 5. članka 35. ovih pravila nije moguće uložiti prigovor, osim u iznimnim slučajevima kada se nedvojbeno utvrdi razlika između obračuna i prihvaćenih prigovora na prvi i/ili drugi informativni obračun.	
	U stavku 4. treba navesti da je operator tržišta ovlašten odbaciti prigovor i u slučaju kada je nedopušten, nepravodoban i izjavljen od neovlaštene osobe. U stavku 5. nije propisano koja je posljedica te na koji način će postupiti operator tržišta u slučaju kada operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava ne izvrše obvezu propisanu ovim stavkom ili je ne izvrše u propisanom roku. U stavku 11. višak zagrada ..... ovlašten je uložiti prigovor) na primjenu....	
Članak 38.	Na sadašnjem prikazu na ENTSO-E Trasparency platformi za Hrvatsku je uveden dodatni stupac „Price for consumption“, dok se za neke druge države (npr. Njemačku) takav stupac još ne objavljuje.	Djelomično se prihvaća.
	Prema članku 16. Operator prijenosnog sustava mjeri i bilježi količine energije za uravnoteženje, kao i odstupanje sustava na točkama razdvajanja sa susjednim operatorima prijenosnih sustava.	U skladu s člankom 38. POUEES-a, za hrvatsko regulacijsko područje operator prijenosnog sustava objavljuje podatke o

	Temeljem evidentiranih količina angažirane energije za uravnoteženje i jediničnih cijena energije za uravnoteženje sustava u svakom obračunskom intervalu operator prijenosnog sustava izračunava za obračunsko razdoblje ukupno odstupanje sustava te angažiranu energiju za uravnoteženje sustava po obračunskim intervalima i financijsku obvezu operatora prijenosnog sustava za obračunatu energiju za uravnoteženje po obračunskim intervalima. Molimo da se definiraju rokovi i način/mjesto objave aktivirane pozitivne i negativne energije uravnoteženja iz rezervi u obračunskom intervalu „i“. Prijedlog je da se aktivirane količine objavljuju na dnevnoj razini te da budu javno dostupne svim voditeljima bilančnih grupa na koje direktno utječu ostvareni podaci.	uravnoteženju elektroenergetskog sustava na zajedničkoj ENTSO-E platformi za razvidnu objavu podataka (engl. ENTSO-E Transparency Platform) koji proizlaze iz Uredbe Komisije (EU) 543/2013 od 14. lipnja 2013 o dostavi i objavi podataka na tržištima električne energije i o izmjeni Priloga I. Uredbi (EZ) br. 714/2019 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbe SO GL te Uredbe EB GL. U skladu s gore navedenim, HOPS će u najkraćem mogućem roku, a prema zahtjevima Uredbi, započeti s objavom traženih podataka.
Članak 39.		
Članak 40.		
Članak 41.		
Članak 42.		
Članak 43.	Tek tada će biti nesrazmjer između potrebe za kvalitetnim planiranjem i tržišnim planovima različitim za svaki 15-minutni blok, a mjerenjima i neophodnim ulaznim podacima za takvo planiranje i obračun energije uravnoteženja na mjesečnoj, polugodišnjoj ili godišnjoj rezoluciji.	HOPS je dužan postupati u skladu s člankom 53. Uredbe EB GL.
Članak 44.		

Primjedbe i prijedlozi za pojedine članke prijedloga Priloga 1. Pravila s obrazloženjem, odnosno podlogama

Članak 1.		
Članak 2.	St. 3 – vidi komentare na čl. 32, st. 9.	
	Stavak 2. Prijedlog: U slučaju nedostupnosti cijene CROPEXDA,_i u prethodnom obračunskom razdoblju, operator tržišta električne energije dužan je Cur,i; iz stavka 2. ovog članka objaviti na svojim mrežnim stranicama najkasnije do petog radnog dana u mjesecu koji slijedi nakon isteka obračunskog razdoblja.	Ne prihvaća se. Podaci s regionalnih burzi su dostupni svima.
Članak 3.	Krivi predznak mFRR negativna: $CmFRR_{-i} = Cur,i - kmFRR_{+i} Cur,i$	Prihvaća se. Korekcija izvršena u tekstu prijedloga Pravila.